

## Tündérezene – zene és buddhizmus

*Beszélgetés Laár András zenésszel, humoristával és buddhista oktatóval*

*„A dobot el lehet némítani, és a lant húrjai meglazíthatók, de ki parancsolhatja meg a pacsirtának, hogy ne énekeljen?” (Kahlil Gibran: A próféta)*

*Andrással közös zenélés kapcsán találkoztunk a Szintézis Szabadegyetemen, s az iskola kertjében üldögélve próbáltuk megfejteni, vajon milyen is az igazi Laár András.*

**– Kedves András! Nagyon örülök, hogy a zene hangjai összesodortak minket. Így tán megkaphatjuk a választ arra is, mit jelent számodra a zene?**

– A kapaszkodót. Tizennégy éves korom óta az elsődleges kapaszkodót jelenti. Általa tudom megérinteni azokat a dimenziókat, amelyek miatt az embernek élni érdemes. A zenében végtelen lehetőségek tárháza rejlik. Régen a zene és a vallás elválaszthatatlanok voltak, hisz mindkettő valamiféle erőnek a megérintését szolgálta. A hangadás, az éneklés nem profán szándékból alakult ki, hanem mint beszélgetés, kommunikáció a világ többi részével. Az ősi világban élő táltosok dobjaik segítségével akár gyógyítani is képesek voltak. Ők a ritmus által előidézett révületen át jutottak el egy különleges tudatállapotba. A zene és a világ kapcsolata mára annyiban megváltozott, hogy a muzsika sok kis lépésen keresztül egy világi fogyasztói cikké degradálódott. Mégis bízom abban, hogy újra és újra feléleszthető a hangoknak ez a mágikus, kapcsolatteremtő ereje. Számomra ez az egyetlen igazán izgalmas dolog a világon; minden más csak ebből fakadóan érdekes.

**– Hogyan született meg a javas zene?**

– Mi mindnyájan, akik a Javas Hagyományőrző Kör tagjai vagyunk, a Buddhista Főiskola szellemi vonzáskörébe tartozunk, akár tanítóként vagy tanítványként. Jómagam mind a kettő voltam. Szellemi értelemben Dr. Mireisz László buddhista filozófus áll a centrumban: mindannyiunk tanára ő. Törekvésünk során a régi javasság mai magyar megfelelőjét igyekszünk megtalálni. Ehhez fel kellett élesztenünk ezt az ősi fogalmat, mely már tartalmától megfosztva lebegett a világban. A javas a létezését szolgálja maga körül, hasznára szeretne lenni a többi létezőnek. Ezen belül a zenélés az, amellyel magam is közvetlenül foglalkozom. Ahová végül így eljutottunk, az a három elemi erő (tűz, víz, föld) finom egyensúlyának megtalálása és megtartása, mely szinte minden nagy világvallás és filozófia alaptételeivel összecseng. A javasság tulajdonképpen mindezek lényegi kivonata, esszenciája. Mi mind azt gondoljuk, hogy az üdv valahol e három elemi energia találkozási pontjában tud felragyogni, mert nagyon szélsőséges, kibillent, kaotikus dolgok nem alkalmasak rá, hogy az ember harmonikusan éljen. Ezért a megoldás mindig is a középúton keresendő. Amikor 1991-ben az Úszó-tanyára elvonulva, egy téli időszakot erősen elzárt, magányos állapotban töltöttem, jelentek meg lelkemben azok a dallamok, amelyekre igazán vágytam; ez pedig a *Tündérezene* volt. Egy nagyon inspirált, lelki zenevilágon keresztül lehetett megérteni, mit jelent az, hogy a

muzsikának varázsereje van. A javasok immár tudatosan alkalmazzák a zenének ezt a hatalmát, amolyan ráolvasós, szertartásszerű módon. A javas zene konkrétan szertartászene, ami bizonyos erők megmozdítására és uralására irányul. Úgy látszik, ebben az inkarnációmban már csak ezzel foglalkozom, s ezt végig is szeretném járni, ameddig csak lehet; szeretnék folytonosan ebben időzni.

**– A javas zene talán nem létezne a buddhista tanok ismerete nélkül. A buddhizmussal való találkozásod köthető-e konkrét eseményhez, vagy inkább belső indítatásból ered?**

– Elsősorban belső indítatásból, bár köthető konkrét eseményhez is; nevezetesen a Szaturnusz első nagykörének befejeztéhez. Akárcsak Buddhánál, a nagy vallásalapítónál, az én életemben is huszonkilenc éves koromban történtek a nagy változások; jóllehet kevésbé radikális módon. Nálam fogékony talajra hullottak a buddhista tanítások, bár eleinte még a Krisna-tudattal próbálkoztam, s később a zen mellett kötöttem ki. Végül is a buddhizmus adott számomra egy igazán komoly szellemi távlatot.

**– Ekkor még létezett a KFT, ugye?**

– Igen, ezután még öt évig zenéltünk. Az együttes befutott, s én mindvégig azt képzeltem, hogyha zenélni fogok, s beteljesül tizenéves álomom, akkor majd boldog leszek. De mégsem így történt. Úgy éreztem, világi szinten nem maradt több teendőm: lehetnék még híresebb és még gazdagabb, ám egyszerűen már nem volt értelme; ez már csak mennyiségi növekedés lett volna, minőségi változások nélkül. Sejtettem, hogy léteznie kell valamilyen magasabb erőnek; a buddhizmusban találtam meg ezt. Ez egy nagyon jól működő, a szellemiséget használhatóvá tevő vallás, mely megérinthehetővé teszi valahogy az Istent; eléggé nagyszabású kép ahhoz, hogy méltó legyen az abszolútumhoz. Nagyon örülök, hogy megismertem ezeket a tág látókörű keleti tanokat, mert ezáltal a kereszténység is mindjárt érthetőbbé vált számomra: milyen helyzetben, milyen értelemben igaz az, amit ők mondanak. Voltaképpen így még közelebb is kerültem a kereszténység világához, mint régen.

**– Nagyon sokan kedvelik azt a fajta abszurd humort, amelyet a L'Art Pour L'Art társulatban képviselsz. Miképpen tudod összeegyeztetni magadban a buddhizmust azzal a szereppel, ahogyan a színpadon mutatod magad?**

– Bennem ezzel kapcsolatban abszolút mértékben rend van. A L'Art Pour L'Art tulajdonképpen tökéletes párhuzamba állítható az én szellemi utammal, hiszen a humor a természetemből adódik. Hogy ezt filozófiailag hogyan lehet összeegyeztetni – ehhez a kulcsot a kezembe a zen-buddhizmustól kaptam. Ez a vallásforma megengedi magának azt a luxust, hogy az abszurd humort megvilágosító erőként használja. Léteznek az ún. *koanok*, vagy adott esetben *haikuk*, ezek afféle rövid kis tanulságos történetek, melyeknek általában humoros csattanójuk van. Egyszerűen kizökkentik az embert a megszokott vágányról. Az az explicit abszurd humor, amit mi csinálunk a kezdetek kezdete óta, éppen ugyanez. A koanok éppúgy a filozófiának a zen-buddhista világnézet talaján kinövő szellemi vadhajtsái, mint amit a L'Art Pour L'Art társulat is csinál.

**– A háború és béke kérdése mindig aktuális számunkra. Te hogy vélekedsz erről?**

– Buddha 2500 éve megmondta: a békétlenség békétlenség által nem múlik el. A békétlenség csak béke által múlik el. Tehát háborúság, vér és gyűlölet nem múlhat el másik háború, vér és gyűlölet által; semmiféle békét nem lehet háborúval kiharcolni. S ezt hogyan lehet elérni?

Egyedül magamon keresztül. Ha magamon belül békét teremtek, van már egy kicsi esély rá, hogy máshol is az legyen. Azt tudom tanácsolni mindenkinek, aki békére vágyik, hogy elsősorban önmagában teremtsen azt meg, és próbálja meg feloldani saját ellentmondásait, hogy láthassa: ő maga hol van ennyire szélsőségesen szemben önmagával, miért van őbenne ennyire szétszakadva a világ. Ha eljutunk oda, hogy ezt a kettősséget feloldjuk mélyen legbelül, akkor van esély rá, hogy kívül is megoldódjanak a problémák.

**– Saját bevallásod szerint is szívesen jársz közénk ide a Szintézis Szabadegyetemre, előadóként vagy zenészként, sőt, magánemberként is egyaránt. Mi a véleményed arról a szellemiségről, amelyet az iskola képvisel?**

– Ha elsőként az iskola nevét vesszük figyelembe, vegyük észre, mit rejt ez a szó magában. A „szintézis” jelenthet egy olyan szellemi centrumot, mely köré gyűlve az ember láthatja, milyen sokféle forrásból tevődik össze az emberi tapasztalat és a tudás. Aki kivezető utat keres a világban egyre növekvő káoszról, az nagyon jól teszi, ha idejön ebbe az iskolába. Hiszen itt nagyon sok különböző irányból kaphat információt, többféle szellemi irányzattal ismerkedhet meg, és mindezek őbenne egy valóságos, használható tudássá szintetizálódnak. Paulinyi Tamás szerintem egy nagyon jó küldetést vállalt fel, és ráadásul jól is csinálja. A szabadegyetem megalapítása óta egy nagyszerű, embert faragó praxist talált a taiko dobcsoporthoz. Ez a kör – az egész iskola – egyfajta beállítottágú embereket tömörít egybe, s Tamás őket tehetséges vezetőként fogja össze. Jól érzem itt magam, szeretek közétek jönni.

**– Végül mit üzenél a lap olvasóinak?**

– Kedves Olvasók, üzenem nektek, hogy ne csak olvassatok, hanem amivel időközben megismerkedtetek, azt gyakoroljátok és valósítjátok is meg a saját életetekben. Mert csak az életben megvalósított tudás hasznos igazán.

*András, ajándékozz meg minket még sok szép Tündérzenével!*

**Szűcs Zsóka, Olessák Róbert (2001)**

*(Megjelent: a Szintézis Újság 3. számában.)*

*(A cikk a világhálón: <http://istennyila.hu/hun/text/0003/0006.htm>)*